

Plats och tid: Brisen/Grynnan, 2025-08-26, 08:15:00

- Upprop
- Val av protokollsjusterare

Nr	Dnr	Ärende	Föredragande och ca tid
1	Nämnd.2025.1	Information till KS-BUU: - Ekonomisk uppföljning och statistisk över antalet elever - Redovisning av Indikator: fortsatt ökad trend av antal barnbokslån i åldern 0-7 år - Avgifter i kulturskolan - Information från verksamhetsområde: presentation av kommande projekt inom skola och socialtjänst - Övriga frågor	Nadja Kartushina kl. 8.15 Gun Töllefsen kl. 8.30 Carina Hall och Michaela Ericsson Bandefjord kl. 9.00
2	KLK.2025.3	Ekonomisk uppföljning	
3	KS-BU.2024.11	Avgifter i Kulturskolan	

Stefan Kemle (LPo)
Ordförande

Olivia Amundsson Kvik
Sekreterare

NrParagrafNrLittera

ÄrendeNr Kod Fastighet

ProtokollBeskrivning

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutet skickas till

Beslutsmottagare

Akten

Justerare

.....

.....

NrParagrafNrLittera

ÄrendeNr Kod Fastighet

ProtokollBeskrivning

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutet skickas till

Beslutsmottagare

Akten

Justerare

.....

.....

NrParagrafNrLittera

ÄrendeNr Kod Fastighet

ProtokollBeskrivning

Kommunstyrelsens barn- och utbildningsutskotts beslut

Ärendebeskrivning

Beslutet skickas till

Beslutsmottagare

Akten

Justerare

.....

.....

Tjänsteställe/Handläggare

Utbildning, kultur och fritid

Carina Hall

Utbildningschef

Tel: 0123-192 11

E-post: carina.hall@valdemarsvik.se

Mottagare

Kommunstyrelsen

Avgifter i Kulturskolan

Kommunstyrelsens barn-och utbildningsutskotts förslag

Kommunstyrelsen beslutar att Kulturskolans verksamhet fortsatt ska vara avgiftsfri.

Sammanfattning

Den psykiska ohälsan bland barn och unga växer, stillasittandet ökar och framtidstron minskar – då behövs möjligheten till trygga och utvecklande miljöer. Barn och unga som deltar i kultur och föreningsliv mår bättre, får bättre självkänsla och löper mindre risk att hamna i utanförskap. Kulturskolan är en viktig del av vårt samhälles gemensamma kultur- och fritidsliv. Den är inte bara en plats där barn lär sig spela ett instrument eller dansa – den är en inkörsport till gemenskap, självförtroende, kreativitet och i många fall också till föreningsliv och framtida engagemang.

Att införa avgifter riskerar att motverka såväl nationella som lokala mål. Att införa avgifter bedöms inte heller stå i linje med vare sig Barnkonventionen, statens nationella kulturpolitiska mål eller Valdemarsviks kommuns mål och ambitioner. Att bevara avgiftsfriheten är därför ett viktigt ställningstagande för att garantera alla barn och ungas rätt till kultur- och fritidsliv, oavsett bakgrund eller ekonomiska förutsättningar.

Enligt barn- och konsekvensutredningen bedöms ett införande av avgifter i Kulturskolan stå i strid med delar av artiklarna i Barnkonventionen eftersom barnets bästa ska vara vägledande i alla beslut som rör barn. Om kommunen beslutar att införa avgifter, så är det troligt att vissa barn och unga inte kommer att ha ekonomiska förutsättningar för att kunna delta. Då är det inte längre barnets bästa som sätts främst.

Det är inte heller förenligt utifrån statens nationella kulturpolitiska mål som särskilt betonar barns rätt till kultur oavsett bakgrund. Även Valdemarsviks kommuns lokala mål betonar bredd och tillgänglighet till kulturlivet. Valdemarsviks kommuns avgiftsfria Kulturskola har lyckats bredda deltagandet och bidra till ökad jämlikhet. Införande av avgifter riskerar skapa ojämlikhet, minska tillgängligheten och urholka tidigare framgångar i att nå barn och unga från underrepresenterade grupper.

Eventuella besparingar med att införa avgifter står ej i proportion till förväntade nackdelar för barn och unga i Valdemarsviks kommun.

Ärendebeskrivning

Hösten 2023 gavs förvaltningen i uppdrag av kommunstyrelsen att ta fram ett underlag för införande av avgifter i Kulturskolan - KS-BU.2024.11.

Underlaget bestod av förslag till beslut om att:

1. införa och fastställa avgifter i Kulturskolan från höstterminen 2024.
2. terminsavgifter baseras på hushållets inkomst.

Kommunstyrelsen beslutade att ge förvaltningen i uppdrag att fortsätta utreda förslag för avgifter i Kulturskolan och komplettera med ytterligare kostnadsberäkningar samt en risk-och konsekvensanalys.

Under våren 2025 genomfördes en fortsatt utredning med en fördjupad analys, omvärldsbevakning, kommunjämförelser och en särskild en barn-konsekvensanalys.

Utredning och omvärldsanalys

För att kunna fatta välgrundade beslut och säkerställa att Valdemarsviks kommuns insatser möter barns och ungas behov, har en omvärldsanalys genomförts. Den syftar till att ge en tydlig bild av de rättsliga, politiska och sociala ramar som påverkar barn och ungas rätt till kultur, fritid och delaktighet.

I en tid där barns och ungas psykiska ohälsa och stillasittande livsstil ökar, samtidigt som nya statliga reformer som fritidskortet införs, är det avgörande att kommunen har god kännedom om aktuella styrdokument, nationella mål och samhällsutmaningar. Analysen utgör därför ett underlag för att säkerställa att Valdemarsviks kommun arbetar i linje med Barnkonventionen och de nationella kulturpolitiska målen samt för att möta framtida krav och möjligheter inom för barn och unga.

Lokal kommunal nivå

I Valdemarsviks kommun är målgruppen för kulturskolan i åldrarna 4-19 år. Kulturskolan har under de senaste åren bedrivit ett uppsökande arbete och anpassat sina aktiviteter i syfte att bredda målgruppen och nå barn och unga med utländsk bakgrund samt de som bor i socioekonomiskt utsatta områden. Insatserna har gett resultat, och denna grupp är idag representerad i verksamheten. Eftersom kulturskolan i kommunen är avgiftsfri så finns möjlighet till deltagande oavsett familjernas ekonomiska förutsättningar vilket gör att deltagande i aktiviteterna och tillgången till Kulturskolan därmed är mer jämlik.

Av kommunstyrelsens verksamhetsplan 2025 framgår:

Utifrån kommunens ambitionsnivå och genomlysning av biblioteksverksamhet ska verksamheten inom kultur och bibliotek fortsatt nå ut till så många som möjligt med utbud och aktiviteter. ¹

Regional och nationell nivå

En kartläggning har genomförts för att analysera förekomsten av avgifter för kulturskolan i andra kommuner. Kartläggningen innefattar Östergötlands kommuner samt ytterligare närliggande kommuner, totalt 17 kommuner. Kartläggningen visar att avgifternas storlek varierar. Undervisningstid, val av instrument och ålder är några faktorer som påverkar avgiftens storlek. Flera kommuner har reglering av avgifter utifrån familjens inkomst och syskonrabatt. En kommun har infört maxavgift med per

¹ <https://www.valdemarsvik.se/kommun/kommun-politik/ekonomi/verksamhetsplan/>

familj och termin medan en annan kommun har halverat avgifterna sedan 2020 i syfte att fler ska kunna delta i aktiviteterna. I Östergötland är Valdemarsviks kommun och Finspångs kommuns kulturskolor avgiftsfria. Av landets 286 kommuner med kulturskolor har 29 kommuner avgiftsfri verksamhet.

Nationella mål

Riksdagen beslutar om nationella kulturpolitiska mål där kulturpolitiken särskilt ska uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur. Målen syftar till att stödja kommunala kulturskolor för att nå fler barn och unga och säkerställa att alla barn och unga har möjlighet att delta i kulturell verksamhet. Kommuner har också möjlighet att söka statligt utvecklingsbidrag. Valdemarsviks kommun har kontinuerligt sökt och beviljats dessa bidrag.

Fritidskortet

Fritidskortet är regeringens nya reform för att främja barns och ungas förutsättningar till aktivt deltagande i idrott, kultur, friluftsliv och föreningsliv där barns och ungas möjligheter att delta i fritidsaktiviteter inte ska avgöras av ekonomiska förutsättningar. Det finns oroande trender som ökad psykisk ohälsa och ensamhet hos den yngre generationen. Förändrade levnads- och hälsovanor innebär mer stillasittande och mindre fysisk aktivitet. Idrottsrörelsen tappar medlemmar redan vid 11 års ålder. En orsak är kostnaderna för att delta.

Genom fritidskortet anmäler vårdnadshavare sitt barn till aktiviteterna direkt hos föreningar och verksamheter. Pengarna går direkt till föreningarna för att gynna det lokala föreningslivet.

Fritidskortet gäller för barn mellan 8-16 år (500 kr/barn/år, i vissa fall upp till 2000kr/barn/år). Fritidskortet ska börja gälla senast den 1 oktober 2025².

Föreningar och kommuner kan ansöka om att ansluta sig till fritidskortet. Eftersom Valdemarsviks kommun har avgiftsfri kulturskola så gynnas det lokala föreningslivet som därmed inte behöver konkurrera med kommunen om bidraget.

På så sätt bidrar det till att fler barn och ungdomar får större möjlighet till en meningsfull fritid i Valdemarsviks kommun.

Kulturrådets sammanställning av nationell statistik 2023

Enligt Kulturrådets sammanställning är trenden att fler och fler kulturskolor blir avgiftsfria som syftar till att bredda målgruppen med en mer jämlik tillgång till kulturskolan helt i samstämmighet med de nationella målen³.

- Det är vanligast att delta i kulturskolan i åldrarna 9 – 11 år där flickor är i majoritet.
- Barn och unga (6 – 19 år) med högutbildade föräldrar i områden med socioekonomiska förutsättningar är överrepresenterade medan barn och unga med utländsk bakgrund/boende i utmanande socioekonomiska områden är underrepresenterade.
- Medelvärde för den vanligaste terminsavgiften är 691 kronor.
- Kulturskolans andel av kommunens totala budget har legat stabil med 0,5% av totala driftskostnader åren 2012 - 2023 med tendens till minskning de senaste åren.

² <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/fritidskort-for-barn-och-unga/>

³ <https://www.kulturradet.se/globalassets/start/publikationer/2024/kulturskolan-i-siffror-2023.pdf>

Barnkonventionen

Enligt barnkonventionens artikel 31⁴ framkommer att konventionsstaterna ska erkänna barnets rätt till vila och fritid samt lek och rekreation anpassad till barnets ålder och rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna ska respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter till kulturell och konstnärlig verksamhet samt till rekreations- och fritidsverksamhet.

I barnkonventionen framgår i:

Artikel 2. Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

Artikel 3. Vid alla beslut som rör barn ska det i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa.

Barnkonsekvensanalys - bedömning av barnets bästa

Enligt barnkonventionen, som är lag i Sverige sedan 2020, ska alla åtgärder som rör barn beakta vad som bedöms vara barnets bästa. Vid beslut och åtgärder som påverkar barn ska det göras en barnkonsekvensanalys. En barnkonsekvensanalys är ett verktyg för att säkerställa att barnets rättigheter beaktas och att besluten inte strider mot barnkonventionen.

Barnkonsekvensanalysen i denna skrivelse syftar till att belysa hur ett eventuellt införande av avgifter i Kulturskolan påverkar barn och ungas rättigheter, förutsättningar och möjligheter, i enlighet med Barnkonventionen.

Alla barn och unga i Valdemarsviks kommun i åldrarna 4–19 år som deltar, eller kan komma att vilja delta, i Kulturskolans verksamhet berörs. Särskilt berörs barn och unga i familjer med låg inkomst, utländsk bakgrund samt barn och unga boende i socioekonomiskt utsatta områden – grupper som Kulturskolan idag lyckats nå bland annat genom att Kulturskolan är avgiftsfri.

Vilka rättigheter i Barnkonventionen påverkas av ett beslut om avgifter?

Artikel 2 – Icke-diskriminering: Införande av avgifter riskerar att skapa ojämlika villkor, där vissa barn exkluderas på grund av familjens ekonomi.

Artikel 12 – Barnets rätt att komma till tals: Barn har rätt att uttrycka sina åsikter i frågor som rör dem. Ingen lokal dialog med barn har genomförts i frågan.

Artikel 15 – Föreningsfrihet: Kulturskolan fungerar ofta som inkörsport till föreningsliv och socialt sammanhang. Avgifter kan begränsa denna möjlighet.

Artikel 31 – Rätt till lek, vila och fritid: Barnets rätt att delta i kulturell och konstnärlig verksamhet kan inskränkas vid införande av avgifter.

Vilka kan konsekvenserna bli för barn och unga vid införande av avgifter?

- *Minskad tillgänglighet:* Ekonomiska hinder riskerar att begränsa deltagandet, särskilt för barn i ekonomiskt utsatta familjer.

⁴ <https://www.regeringen.se/globalassets/regeringen/dokument/socialdepartementet/barnets-rattigheter/konventionen-om-barnets-rattigheter-svenska-2018.pdf>

- *Ökad ojämlikhet:* Kulturskolan riskerar att gå från att vara en inkluderande arena till att i större utsträckning bli exkluderande för vissa barn.
- *Sämre psykisk hälsa:* Färre barn kan få tillgång till meningsfull fritid och social gemenskap, vilket är särskilt allvarligt i en tid med sämre psykisk hälsa och ensamhet för barn och unga.
- *Risk för påverkan av tillgång:* Finns en risk för ett minskat elevantal, vilket ytterligare påverkar barn och ungas tillgång till aktiviteter negativt.
- *Administrativa hinder:* Administrativa trösklar kan leda till en exkludering för vissa barn och unga. Inkomstbaserad avgiftsmodell kräver inhämtning av känslig information från vårdnadshavare vilket kan försvåra särskilt för familjer med språkliga eller administrativa svårigheter.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaderna för kulturskolan i Valdemarsviks kommun ligger i dag under rikssnittet. Kommunens budget för kulturskolan i år 2025 ligger strax under 2,8 mnkr jämfört med rikssnittet på 2,9 mnkr, en skillnad på 100 000 kr.

Budgetram 2025

Valdemarsviks kommuns budget för Kulturskolan 2025 2 799 000 kr	Erhållna statsbidrag 24/25 197 600 kr, beviljat 25/26 128 000 kr, beviljat
Total budgetram för 2025: $2\,799\,000 + 98\,800 (197\,600/2) + 64\,000 (128\,000/2) = 2\,961\,800\text{ kr}$	

Beräkning för införande av avgifter

Antal elever i kulturskolan varierar från år till år, i genomsnitt har 250–300 elever deltagit genom åren. Således blir det osäkert med intäkterna för avgifter samt kostnader för fakturering.

Utifrån beräkningen nedan innebär ett införande av avgifter utifrån 2025 års underlag en schablonräknad intäkt på ca **76 000 kr/ termin** och ca **150 000 kr per läsår**.

Avgiftens intäkter bygger på uppskattade värden av antal elever, valda aktiviteter samt antal familjer med reducerad avgift.

Om avgifter införs finns en risk för att elevunderlaget minskar och vi har ett generellt sjunkande barnantal i kommunen därav är 12% av det idag befintliga elevunderlaget borträknat. Ett snitt på 275 elever minus 12% bortfall blir till 242 elever.

Intäkterna för avgifterna blir därmed en schablonberäkning.

I kostnader för fakturering ingår arbetstid för att ta fram och sammanställa faktureringsunderlag och hantering av underlag och fakturor.

*Intäkt från avgifter	*Kostnad fakturering	Total intäkt
-----------------------	----------------------	--------------

Termin	Läsår	Termin	Läsår	Termin	Läsår
167 222	334 444	90 750	181 500	76 472	152 944

***Intäkt från avgifter**

242 elever, 691 kr/termin och elev, medelvärde enligt kulturrådet, 1 382 kr/år/elev.

***Kostnad fakturering**

Uppskattad kostnad utifrån kontakt med administrationen i Söderköpings kommun.

Beslutet skickas till

Utbildningschef
Akten

VALDEMARSVIKS KOMMUN

Kristina Lohman
Kommundirektör

Carina Hall
Utbildningschef